

เทศน์เช้า วันที่ ๑ มีนาคม ๒๕๔๖

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสฺนฺโต

ณ วัดสันติธรรมาราม ต.คลองตากต อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

อนาคตมันไม่แน่นอน อนาคตมันอย่างว่าแหละ มันมาจากอดีต อดีตอนาคตการสะสมมา มันก็เป็นไป ถ้ามันเป็นไปนะ มันเป็นไปเอง ถ้ามันไม่เป็นไป สภาวะธรรมมันเป็นไปเอง สภาวะธรรม

ดูเราหายใจเข้าสิ คนเราต้องหายใจตลอดเวลา ถ้าไม่หายใจนะ สมองขาดอากาศหายใจ สมองนี้สมองตาย สมองตายคนก็แก่แล้ว แต่ชีวิตเรามันสืบต่อตลอดเวลา มันรู้สึกตลอดเวลานะ มันรู้สึกตลอดเวลาแต่มันสะสมมาจากอดีตชาติ สะสมมา ความรู้สึกนี้มันสะสมตลอดไป มันสะสมตลอดไปมันก็สะสมไปเฉยๆ แต่มันลึกซึ้งเพราะคนมันไม่เห็นสภาวะอันนี้ สภาวะความรู้สึกของตัวเอง คนเรามันมองไม่เห็นตัวนี้ ถ้าคนมองไม่เห็นตัวนี้ มันก็อาศัยว่าสิ่งที่อาศัยภายนอกเป็นสิ่งที่มีความสำคัญ อะไรชัดเจนใจ สิ่งที่ชัดเจนคือความรู้สึกที่มันชัดเจนจากภายนอกว่าอันนี้มันเป็นที่คิดที่คำนึง

ความคิดความคำนึงนั้นมันเป็นปัจจุบัน มันเป็นสถานะของภพชาติ มันไม่เป็นปัจจุบันของการแกกเกิลส ถ้ามันจะเป็นปัจจุบันของการแกกเกิลส มันต้องทำความเข้าใจของใจเข้าไปถึงตรงนั้น ถ้าทำใจถึงตรงนั้น การทำใจเข้าไปถึงตรงนั้น ถึงตรงที่สภาวะของมันเอง มันเป็นที่ว่าสิ่งที่ลึกกลับมาก มันจับต้องไม่ได้ ปัญญาเข้าถึงตรงนี้เป็นภาวนามยปัญญา ปัญญาเข้าถึงตรงหัวใจ

ถึงตรงหัวใจนะ ตรงความรู้สึกอันเดิม มันเป็นความรู้สึกอันนั้น แต่ความคิดความคำนึงนี้มันเป็นเปลือกของมันสะสมมา ความคิดความคำนึงสะสมมามันก็ออกมาเป็นสถานะเป็นอำนาจวาสนา อำนาจวาสนาของคนมันถึงไม่เหมือนกัน อำนาจวาสนาของคนถึงต้องเป็นอดีตอนาคตสะสมมา

อนาคตอดีตนี้มันแล้วแต่ความเป็นไป ถ้ามันเป็นไปมันจะเป็นไปเอง ถ้ามันเป็นไปไม่ได้ มันก็ขัดข้องของมัน มันจะเป็นไปไม่ได้ ถ้ามันเป็นไปได้ เห็นไหม บารมีธรรมควรสะสมอย่างยิ่ง

มันเป็นกรรมของคนคนนั้น เป็นกรรมของครูบาอาจารย์องค์นั้น แล้วครูบาอาจารย์นั้นก็เผยแพร่มาถึงเรา

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้านี้ พระเจ้าพิมพิสารยังขอละ ขอบว่า “ถ้าไปศึกษาธรรมเข้าใจธรรมแล้วขอให้มาสั่งสอนกันด้วย”

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าก็ไปคันค่วอยู่ ๖ ปีนะ ตอนที่ออกมาจากเมืองของตัวเอง นั่นนะจรดงค์มา ศึกษาไป ไปถึงราชคฤห์ พระเจ้าพิมพิสารได้ข่าวว่าเจ้าชายสิทธัตถะนี้จิริตออกมา ออกมานี้เพื่ออะไร คิดว่าเขาโดนปฏิวัติมา โดนแย่งอำนาจมา ให้กองทัพครั้งหนึ่งเลย เพื่อเข้าไปเอาสมบัติ

“เราไม่ได้ทำเพราะสิ่งนั้น เราไม่ได้ทำเพราะสิ่งที่ว่า เราไม่ได้ต้องการสิ่งนั้น เราต้องการความรู้สึก ต้องการโพธิญาณ ต้องการการชำระกิเลส ถึงต้องพยายามชำระกิเลสออกจากภายใน ต้องศึกษาเอง”

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าศึกษาอยู่ ๖ ปี แล้วกลับมาสอนพระเจ้าพิมพิสาร พระเจ้าพิมพิสารถึงเป็นพระโศคาบัน แล้วก็โดนพระเจ้าอชาตศัตรูแย่งราชสมบัติ พระเจ้าอชาตศัตรูจะฆ่า จะทำอะไรก็แล้วแต่ หัวอกของพ่อ ลูกจะทำปรรณาสິงใดก็ยอมให้ทำ เอาไปขังก็ยอมขัง สมบัตินี้เป็นของลูกอยู่แล้ว แต่ความเห็นผิด ความเห็นของลูก

เวลาคุยกับพระเทวทัต เห็นไหม “สมบัตินี้ต้องเป็นของเราอยู่แล้ว ต่อไปสมบัติของพ่อต้องให้ถึงลูก”

เทวทัตบอกว่า “พอถึงเวลา ลูกอาจจะไปก่อนก็ได้ เราจะตายก่อนพ่อก็ได้”

เพราะไม่ไว้ใจ ไม่ไว้ใจในชีวิตว่าเราจะตายก่อนพ่อก็ได้ ถึงว่าต้องแย่งราชสมบัติก่อนแย่งราชสมบัติ ถึงไม่ได้สมความปรารถนา แย่งราชสมบัติ นั่นก็ยอมให้ทำ เห็นไหม เป็นพระโศคาบัน พระเจ้าพิมพิสารเป็นพระโศคาบัน ลูกจะทำอย่างไร ด้วยความรักลูก เป็นกรรม ยอมให้สภาวะธรรมอันนั้นต้องให้เป็นไปตามสภาวะแบบนั้น ยอมทั้งหมดเลย ยอมให้เป็นไป ยอมให้ความเป็นไป ยอมไป

สุดท้ายแล้วพระเจ้าอชาตศัตรูนี้ กรรมมันให้ผล เห็นไหม เวลาถูกตีมา กับพ้อตาย เวลาถูกตีมา เห็นไหม ว่าเรารักลูกขนาดนี้ พ้อต้องรักเราขนาดนี้ ให้ปล่อยพ้อ แต่พ้อตายไปแล้ว นั่นนะคบมิตรไม่ดี การคบมิตรไม่ดีของพระเจ้าอชาตศัตรู แต่ว่าระสุดท้ายพระเจ้าอชาตศัตรูก็ต้องโดนกรรมอันนั้นเหมือนกัน ก็โดนแย่งราชสมบัติเหมือนกัน เป็นการปีศาจทั้งหมดเลย ราชวงศ์นั้นถึงต้องเสื่อมไปๆ ใจ ความเสื่อมไปนั้น แต่อำนาจวาสนาอันนั้นมันเป็นอำนาจวาสนาอันหนึ่ง อันที่สร้างสมขึ้นมา ความเป็นอำนาจวาสนาบารมีมันก็มีอุปสรรคตลอดไป

อุปสรรคของคนมันมีมาตลอดไป เห็นไหม การกระทำคุณงามความดี การสร้างสมบารมี ธรรมมันมีอุปสรรคตลอดไป อุปสรรคขนาดที่ว่าเป็นอุปสรรคจากภายนอก อุปสรรคจากภายใน ถ้าอุปสรรคจากภายในนี่เป็นความเห็นของตัว ความเห็นผิด ความเห็นผิดของตัวคลาดเคลื่อนไป ความคลาดเคลื่อนไปถึงกาลเวลา นี้กิเลสมันอยู่ในหัวใจ

ถึงว่ากิเลสมันอยู่ในหัวใจ ความเห็นของเรามันเป็นความเห็นของเรา ถ้าความเห็นของสภาวะธรรมตามความเป็นจริง อำนาจวาสนาของเรามันจะเปิดโล่งของเราเข้ามา แล้วมันจะเป็นไปได้ ถ้าเป็นไปได้ นี่คืออำนาจวาสนาที่เราสร้างสมมาด้วยหนึ่ง แล้วก็เป็นการชวนชวายของเราที่จะเริ่มสะสมบารมีธรรมอันนี้ไปหนึ่ง

อำนาจวาสนามีอยู่ทุกคน แล้วถ้าคนไม่ชวนชวายต่อไป มันก็กุดสั้นอยู่ขนาดนั้น มันกุดสั้นของมันโดยธรรมชาติของมัน มีกุดสั้นอยู่ขนาดนั้น มันเหมือนพลังงานของไฟ เห็นไหม ถ้าเราใช้ขึ้นมา พลังงานของไฟไปต่อเชื้อขึ้นมา มันจะต่อเติมขึ้นไป ถ้าไม่ใช้ขึ้นมา มันก็ใช้พลังงานของมันเผาตัวมันเองมันก็หมดไป

อำนาจวาสนาของเราก็เหมือนกัน การเกิดมาเป็นมนุษย์นี่แสนประเสริฐ เกิดเป็นมนุษย์เห็นไหม แล้วเราพลิกขึ้นมา พลิกให้เราใช้ทำประโยชน์ของเรา มันจะเป็นประโยชน์กับเรามาก ถ้าเราพลิกเป็นประโยชน์กับเรา ถ้าเราไม่พลิกมาเป็นประโยชน์กับเรา เราก็ใช้สมบัติของเราไปชาติหนึ่งๆ เท่านั้น ชาติหนึ่งสมบัติของเราเห็นไหม

สมบัติต่างๆ ข้างนอกนั้นเป็นสมบัติที่เราแสวงหามา นั่นเป็นสมบัติเครื่องใช้อาศัย สมบัติจริงๆ คือร่างกายของเรา สมบัติจริงๆ คือหัวใจของเรา ถ้าหัวใจของเราออกมาประพฤติปฏิบัติออกมาแสวงหาความเป็นจริงของมัน

เหมือนกับคนเป็นโรค ถ้ายอมรักษาโรค โรคนั้นจะหาย หัวใจเหมือนกัน หัวใจของเรามัน มีกิเลสในหัวใจ เรื่องของร่างกายมันเป็นเรื่องของเปลือก เรายรักษาขนาดไหน ความเจ็บไข้ได้ป่วย มันจะเป็นขึ้นมา มันจะหายไป มันก็เป็นเรื่องของมัน แต่เรื่องของหัวใจมันก็เกาะเกี่ยวไป ตลอดเวลา

เรื่องของหัวใจถ้ารักษากิเลสของหัวใจก็ต้องพยายามทำเข้ามา พยายามสะสมบารมีเข้ามา ชำระกิเลสเข้ามา ย้อนกลับเข้ามาในหัวใจ ถึงว่าความคิดนี้เป็นเปลือกของใจ มันสะสมได้ มันเป็น อามิสของใจ ความคิดอันนี้มันเกิดขึ้นดับไปอยู่ที่ความคิดอันนี้ เราต้องทำความสงบของใจเข้ามา เพื่อจะให้มันสงบเข้ามาเป็นสัมมาสมาธิ ถ้าเป็นสัมมาสมาธิเข้ามาแล้ว ย้อนกลับเข้ามาในหัวใจ ของเรา นี่ชำระใจ ใจตัวจากตัวภายใน ถ้าตัวใจตัวภายในจะชำระตัวนี้ได้

มันจะไม่มีศาสนา มันเป็นความลึกซึ้งมาก ถ้าไม่มีศาสนา ไม่มีครูบาอาจารย์ จะชี้ นำสิ่งนี้ ไม่ได้เลย จะเข้าไปถึงใจ เห็นไหม พิจารณาแยกแยะธาตุ แยกแยะขันธ ๕ ถ้าแยกแยะขันธ ๕ ทำไม่ มันไม่ขาดออกไป

มันเป็นอาการของใจ แยกแยะอาการของใจเข้ามา มันสงบเข้ามาเท่านั้น แยกแยะเรื่อง เริ่มต้นเข้ามา จับขันธ ๕ ได้ ขันธ ๕ เป็นเรา เราก็คือขันธ ๕ นี่เป็นอันเดียวกัน ขันธ ๕ ปล่อยวาง ขันธ ๕ ปล่อยวาง ขันธ ๕ จนเข้าไปตัวใจ ตัวใจเข้าไปจับตัวขันธ ๕ แยกขันธ ๕ จากตัวใจที่ไปจับ อีกทีหนึ่ง มันแยกตัวนั้นเข้าไปมันก็ปล่อยวางเข้ามา ปล่อยวางเข้ามา จนถึงตัวของใจ

ถ้าถึงตัวของใจ ใจจะปล่อยจากขันธ ๕ เข้ามา ที่แรกมันปล่อยอาการ ปล่อยลมก่อน ปล่อย อาการ ปล่อยเงาก่อน ปล่อยเงาปล่อยอาการของใจเข้ามา มันสงบเข้ามาๆ อันนั้นเป็นส่วนหนึ่ง ส่วนหนึ่งเราต้องทำย้าคิดย้าทำตรงนี้ นี่ถ้าครูบาอาจารย์ภาวนาเป็นจะชี้ นำตรงนี้ ชี้ นำตรงนี้ว่าเรา ต้องทำซ้ำที่เก่าตลอดไป ซ้ำที่เก่าเพื่อจะปล่อยวางเข้ามาให้ลึกซึ้งเข้าไปๆ

แต่ถ้าความเห็นของโลกเขา ینگานเสร็จแล้ว เป็นสิ่งที่ว่าทำงานเสร็จแล้วเลิกกัน นี่เรา วิปัสสนาก็เหมือนกัน เราทำงานสิ่งต่างๆ เสร็จแล้วก็เลิกกัน เลิกกันแล้วมันก็ต้องมีภพชาติใหม่ มีความคิดใหม่ เหมือนอาหาร เรากินมือนี่แล้ว มื้อหน้าก็ต้องกินอีกตลอดไป มันมีอาหารมือแล้วมือ เล่าไม่มีวันที่สิ้นสุดจนกว่าชีวิตนี้จะหาไม่ ชีวิตนี้หาไปเกิดในภพชาติใหม่ เห็นไหม

วิญญาณอาหาร เทวดากินวิญญาณอาหาร พรหมกินผัสสาหาร มนุษย์เรากินคำข้าวเป็นอาหาร มโนสัญเจตนาหารนั้นเป็นอาหารอีกส่วนหนึ่ง ล้วนส่วนหนึ่ง อาหาร ๔ นี้เป็นวิภวัญญะ มันต้องมีอาหาร ๔ นี้เป็นเครื่องหล่อเลี้ยงชีวิตตลอดไป

อาหารการกินมันไม่มีที่สิ้นสุด ทำแล้วทำเล่า เราคิดว่าสิ้นสุดแล้วจบกัน ความคิดของเรา ความคิดของโลก ความคิดของโลกไปๆ มาๆ คิดอย่างนั้น มันถึงว่าไม่สามารถชำระกิเลสเข้ามา เราถึงย้อนกลับมา ครูบาอาจารย์ให้ย้อนกลับมา หมั่นคราดหมั่นไถในที่นาของตัวเอง ที่นาของตัวเองหมั่นคราดหมั่นไถ หมั่นทำเข้าไปของตัวเองเข้าไปตลอดไป ทำเข้าไปนะ มันเสร็จแล้วมันก็มีขึ้นมาอีก หญ้ามันงอกขึ้นมาได้ วัชพืชมันเกิดมันเจริญเติบโตในที่ดินนั้นขึ้นมาได้ เราต้องหมั่นคราดหมั่นไถในที่ดินนั้น ทำสิ่งนั้นเข้าไป แยกแยะสิ่งนั้นเข้าไป

สิ่งที่ทำได้มันจะเป็นการเป็นงาน ถ้าสิ่งที่ทำไม่ได้มันไม่เป็นการไม่เป็นการเป็นงาน การงานชอบงานชอบชอบในสิ่งนี้ งานทางโลกเขาเป็นงานทางโลกเขา งานการจะทำงานของเรา งานการประกอบเป็นข้อวัตรปฏิบัตินี้ก็เป็นการเป็นงานส่วนหนึ่ง แต่งานในการประพฤติปฏิบัติ ข้อวัตรของใจ ใจเกาะเกี่ยวสิ่งใด ใจแยกแยะสิ่งใด ใจแยกแยะสิ่งนี้ นี้บารมีธรรมจากหยาบขึ้นมา เห็นไหม บารมีธรรมก็จะละเอียดเข้ามาเป็นขั้นเป็นตอนเข้ามา จนกว่ามันจะถึงบารมีธรรมของใจ

บารมีธรรมของใจ ใจสร้างเอง ใจสร้างมรรคขึ้นมาเอง ถ้าใจไม่สร้างมรรคขึ้นมา มรรคไม่เกิดขึ้นมา ปัญญาไม่เกิดขึ้น ถ้าปัญญาของตัวเองไม่เกิดขึ้น มันชำระกิเลสได้อย่างไร ปัญญาของใจเกิดขึ้นมาจากใจ เกิดดับๆ ในหัวใจ กิเลสมันก็เกิดดับๆ ขึ้นมาเหมือนกัน สภาวะธรรมเกิดดับชั่วคราวๆ ขึ้นมา เราสร้างสมขึ้นมาแล้วมันจะเข้าไปชำระกิเลสของเราขึ้นมา นี่มันพยายามสะสมของเราขึ้นมา มันจะละเอียดเข้าไป

เราทำอย่างหยาบก่อน ทานก่อน ทานขึ้นมา เรามีความเจตนาทำ เจตนาอันนั้นมันเป็นการทำ เรามองไม่เห็นอันนั้น เรามองเห็นแต่ว่างานเราเสร็จ เห็นไหม ถ้าเราทำอาหารขึ้นถวายพระ เราทำอาหารนั้นเสร็จ เราก็เสร็จแล้วได้ไปถวายพระ

แต่มันเป็นงานนั้นเสร็จขึ้นมา งานนั้นเสร็จขึ้นมาจากงานภายนอก เห็นไหม งานเป็นอาหารที่ถวายพระ บุญกุศลขึ้นมาเกิดจากเจตนา เจตนาตั้งใจขึ้นมา เจตนาตั้งใจอันใหม่ เจตนาว่าเราทำอาหารเสร็จจะไปถวายพระ เราต้องไปถวายพระ นี่เจตนาเข้าไปๆ เจตนาขึ้นมาจากใจขึ้นมา เจตนาเข้ามาถึงว่าเราตั้งขึ้นมาได้ ตั้งความเห็นของใจขึ้นมาได้ ตั้งสมาธิขึ้นมาได้ นั่นเป็น

เจตนาอันบริสุทธิ์ขึ้นมา งานชอบ ชอบจากหยาบเข้าไป แล้วชอบจากละเอียดเข้าไป มันจะหมุนเข้าไปจากภายใน กิเลสมันอยู่ภายใน

มันถึงว่าเรื่องนี้เป็นเรื่องลึกกลับมา พระเจ้าพิมพิสารขอให้เจ้าชายสิทธัตถะมาสอน องค์กรสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเวลาตรัสรู้ธรรมขึ้นมาแล้วก็มาสอนพระเจ้าพิมพิสาร พระเจ้าพิมพิสารเป็นพระโศดาบัน เป็นพระโศดาบันขึ้นมาที่ย้อนกลับมาที่ใจ ใจจากภายในก็เป็นพระโศดาบัน แล้วก็ดับขันธุ์ไปเพราะว่าโดนพระเจ้าอชาตศัตรูนั้นกรีดเท้า

เดินจงกรมไง เดินจงกรมอยู่ตลอดเวลา เดินจงกรมอยู่นะ เวลาไม่ให้อาหาร ไม่มีอาหารตกถึงท้อง แต่ก็ดูวิหารธรรม อาศัยความสุขของใจ อาศัยธรรมอันนั้นอยู่ได้ จนถึงที่สุดแล้วมันก็ต้องดับขันธุ์ไป เพราะเรื่องของธาตุขันธ์นี้มันต้องมีสิ่งสืบต่อ แต่หัวใจนั้นเป็นพระโศดาบัน จะทำขนาดไหนนี่ไปเกิดบนสวรรค์แน่นอน แล้วเกิดบนสวรรค์นี้ไม่ใช่เทวดาธรรมดาด้วย เป็นเทวดาพระอริยบุคคล เป็นเทวดาพระอริยเจ้า ถึงเวลาถ้าประพฤติกปฏิบัติไปจะถึงที่สุดไป

ธรรมของเราไม่ถึงขนาดนั้น เราพยายามสร้างสมขึ้นมา ถ้าใจของเรามีธรรมเกิดขึ้นมาในหัวใจขึ้นมา นี่บารมีธรรมจากภายนอก แล้วบารมีธรรมจากภายใน มันจะเป็นสมบัติของเรา เป็นสมบัติของใจดวงนั้น เอวัง